

Väljaandja:	Saaremaa Vallavolikogu
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-tervitekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	12.04.2019
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	07.09.2019
Avaldamismärge:	RT IV, 09.04.2019, 1

Saaremaa valla aleviku- ja külavanema statuut

Vastu võetud 28.03.2019 nr 4

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 58 lõike 3 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Määrus reguleerib Saaremaa valla (edaspidi *vald*) aleviku- ja külavanema (edaspidi *vanem*) valimise korda, kandidaadile esitatavaid nõudeid, vanema õigusi ja kohustusi ning volituste kestuse perioodi.

§ 2. Vanem

(1) Vanem on vabatahtlikkuse korras talle pandud ülesandeid täitev mittetasustatav usaldusamet, mille peamiseks ülesandeks on olla aleviku või küla (edaspidi *asula*) või mitme asula (edaspidi *kant*) esindaja asula või kandi ja valla vahelises koostöös.

(2) Vanem juhindub oma tegevuses vastava asula või kandi elanike ühistest seisukohtadest ja väljakujunenud tavadest, valla arengukavast, Eesti Vabariigi ja valla õigusaktidest. Olukordades, kus vanema tegevus ei ole reguleeritud kehtivate õigusaktidega, tegutseb vanem headest tavadest lähtuvalt.

(3) Ühes asulas on üks vanem. Kandi ühise vanema valimise korral valitakse vanem nende asulate ühisel üldkoosolekul.

(4) Vanem on aruandekohustuslik asula või kandi koosoleku ees.

§ 3. Vanema kandidaadile esitatavad nõuded

Vanemaks võib valida vähemalt 18-aastase Eesti Vabariigi kodaniku.

§ 4. Vanema valimise kord

(1) Vanema valimiseks võivad asula või kandi üldkoosoleku kokkukutsumise algatada ametis olev asula või kandi vanem, vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 3 väljatoodud osa asula elanikest või vallavanem. Elanik on vähemalt 16-aastane isik, kes elab rahvastikuregistri andmete kohaselt asula või kandi territooriumil või on asula või kandi territooriumil ehitisregistris elamu sihtotstarbega hoone omanik.

(2) Teade vanema valimise üldkoosoleku toimumise aja ja koha kohta avaldatakse vähemalt kolm nädalat enne üldkoosoleku toimumist. Teade avaldatakse võimalusel vallalehes ja asula või kandi teadete ülespanemise kohas ning valla veebilehel ja teistes kommunikatsioonikanalites, mida üldkoosoleku algataja vajalikuks peab. Teate avaldamise korraldab üldkoosoleku kokkukutsumise algataja vajadusel koostöös Saaremaa Vallavalitsusega (edaspidi *valitsus*).

(3) Üldkoosolek on otsustusvõimeline, kui sellest võtab osa:

- 1) kuni 10 elanikuga asula puhul vähemalt 50% elanikest;
- 2) 10-25 elanikuga asula puhul vähemalt 5 elanikku;
- 3) 26-50 elanikuga asula puhul vähemalt 9 elanikku;
- 4) 51-100 elanikuga asula puhul vähemalt 15 elanikku;
- 5) 101-350 elanikuga asula puhul vähemalt 30 elanikku;
- 6) 351-600 elanikuga asula puhul vähemalt 45 elanikku;
- 7) üle 600 elanikuga asula puhul vähemalt 60 elanikku.

(4) Juhul kui üldkoosolekust ei võta osa käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud elanike arv, võib koosoleku kokkukutsuja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud korras kutsuda kokku korduskoosoleku, kus käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud tingimusi ei kohaldata.

(5) Üldkoosolekul osalejad registreeritakse ning üldkoosolek protokollitakse. Registreerimisleht on protokollil lahutamatu lisa.

(6) Üldkoosolekul on hääleõiguslikud asula või kandi elanikud. Üldkoosoleku alguses valivad elanikud üldkoosoleku juhataja ja protokollija. Üldkoosolekust võivad osa võtta ka teised huvitatud isikud üldkoosoleku juhataja loal.

(7) Üldkoosoleku juhataja juhivad üldkoosolekut ja viib läbi hääletamise protseduurid. Üldkoosoleku protokollija tagab üldkoosoleku käigu ja otsuste protokollimise. Protokollile kirjutavad alla üldkoosoleku juhataja ja protokollija.

(8) Vanema kandidaadi võib kandidaadi nõusolekul üldkoosolekul üles seada iga hääleõiguslik üldkoosolekul osaleja. Kui kandidaat ei osale üldkoosolekul, esitab kandidaadi ülesseadja kandidaadi kirjaliku nõusoleku.

(9) Vanema valimine toimub avalikul või salajasel hääletamisel vastavalt üldkoosoleku otsusele. Salajane hääletamine viiakse läbi, kui vähemalt üks elanik seda nõuab. Avalikul hääletamisel avaldatakse kandidaadile toetust käetõstmisega. Avalikul hääletamisel loeb hääled kokku üldkoosoleku juhataja. Salajane hääletamine viiakse läbi hääletamisedelite abil. Salajase hääletamise korraldamiseks valitakse vähemalt kolmeliikmeline hääletugemiskomisjon, kes viib hääletamise läbi ja koostab hääletamise tulemuste kohta protokollid.

(10) Üldkoosolekul osaleval hääleõiguslikul elanikul on hääletamisel üks hääl. Hääletamine on isiklik. Juhul, kui asula elanikul ei ole võimalik üldkoosolekul osaleda, on võimalik volitada kirjalikult enda eest hääletusel osalema teist asula elanikku.

(11) Valituks osutub kandidaat, kes saab üle poole üldkoosolekul osalevate elanike häältest.

(12) Kui ükski kandidaat ei saa käesoleva paragrahvi lõikes 11 nimetatud häälteenamust, viiakse läbi teine hääletamisvoor, kus saab hääletada eelmises voorus kahe enim hääli saanud kandidaadi vahel. Valituks osutub kandidaat, kes saab enim hääli. Võrdsete hääletustulemuste korral otsustatakse valituks osutunu liisuheitmise (mündiga) teel.

(13) Üldkoosoleku juhataja esitab vanema valimise kohta koostatud protokollid koos osalejate registreerimislehega valitsusele kümne tööpäeva jooksul üldkoosoleku toimumise päevast arvates.

(14) Valitsus kinnitab vanema valimise tulemused asula või kandi üldkoosoleku ettepanekul.

(15) Vald võib sõlmida vanemaga lepingu, kus sätestatakse vanema poolt täidetavad ülesanded.

(16) Valitsus avaldab käesoleva paragrahvi lõikes 14 nimetatud teabe valla veebilehel ja vallalehes.

§ 5. Külavanema asendamine

(1) Külavanemat asendab külavanema äraolekul või haigestumisel külavanema asetäitja.

(2) Külavanema asetäitjal on külavanema asendamise ajal kõik külavanema õigused ja kohustused.

(3) Külavanemat asendab külavanema asetäitja nende omavahelisel kokkuleppel.

§ 6. Mittetulundusühing või seltsing vanema ülesannetes

(1) Käesoleva määruse § 4 lõikes 1 sätestatud korras kokku kutsutud üldkoosolekul võib iga hääleõiguslik üldkoosolekul osaleja esitada ettepaneku valida asulat esindama vanema asemel kohaliku elu arendamise eesmärgil asutatud mittetulundusühingu või seltsingu.

(2) Sellisel juhul loetakse antud ettepanek võrdseks vanema kandidaadi ülesseadmise ettepanekuga ja see osaleb valimistel sarnaselt vanema kandidaatidega.

(3) Kui antud ettepanek osutub valituks, loetakse vanemaks antud mittetulundusühingu või seltsingu seaduslik esindaja vastavalt mittetulundusühingu põhikirjale või seltsingu lepingule.

§ 7. Vanema ülesanded, õigused ja kohustused

Oma ülesannete täitmisel vanem:

- 1) esindab asula või kandi elanikke suhtluses valitsusega ja kolmandate osapooltega ning esitab asula või kandi huve puudutavates küsimustes ettepanekuid valitsusele;
- 2) kutsub kokku elanike koosolekuid ja algatab elanike probleemide ja tuleviku küsimuste lahendamiseks pöördumisi ja arutelusid, pakub lahendusi kohaliku elu edasiviimiseks ning algatab ja viib ellu ühiseid projekte;
- 3) edendab elanike ühistegevust ning taotleb asula või kandi nimel rahalisi vahendeid valla eelarvest ja muudest allikatest, lähtudes koosoleku otsustest ning elanike probleemide lahendamise vajadustest;
- 4) teeb koostööd kohaliku elu arendamiseks asutatud mittetulundusühingute või seltsingutega oma tegevuse paremaks koordineerimiseks ja kohaliku elu tulemuslikumaks edendamiseks;
- 5) juhivad asjaomaste isikute või asutuste tähelepanu asula või kandi heakorra või teistele rikkumistele;

- 6) saab osavallakogult või kogukonnakogult ja valitsuselt oma tegevuseks vajalikku teavet, sh vastava asula või kandi arengut ja elanikke puudutavates küsimustes;
- 7) edastab elanikele valitsuselt ja mujalt saadud elanikke puudutavat informatsiooni.

§ 8. Vanema volituste kestus ja lõppemine

(1) Vanema ametiaja kestus on viis aastat alates valimisest, kui vanemat valiv üldkoosolek ei otsusta lühemat vanema volituste kestust.

(2) Vanema volitused lõpevad:

- 1) ametiaja lõppemisega;
- 2) uue vanema ametisse kinnitamisega;
- 3) vanema tagasiastumisega;
- 4) vanema surmaga;
- 5) vanema rahvastikuregistri andmete muutumisel selliselt, et vanem ei vasta enam käesoleva määruse § 3 sätestatud nõuetele.

§ 9. Rakendussätted

(1) Enne käesoleva määruse jõustumist valitud vanema volitused kehtivad nende valimise ajal sätestatud tähtajani või käesoleva määruse § 8 lõikes 2 sätestatud põhjustel volituste lõppemiseni.

(2) Määrusega tunnistatakse kehtetuks:

- 1) Kihelkonna Vallavolikogu 29. mai 2013. a määrus nr 14 „Külavanema statuut“;
- 2) Leisi Vallavolikogu 17. septembri 2007. a määrus nr 16 „Külavanema statuut“;
- 3) Lääne-Saare Vallavolikogu 23. märtsi 2016. a määrus nr 16 „Aleviku- ja külavanema statuut“;
- 4) Mustjala Vallavolikogu 26. oktoobri 2007. a määrus nr 20 „Mustjala valla külavanema statuudi kinnitamine“;
- 5) Orissaare Vallavolikogu 27. novembri 2007. a määrus nr 39 „Külavanema statuudi kinnitamine“;
- 6) Pihla Vallavolikogu 26. aprilli 2006. a määrus nr 9 „Külavanema statuut“;
- 7) Põide Vallavolikogu 31. mai 2007. a määrus nr 12 „Põide valla külavanema statuudi kehtestamine“;
- 8) Torgu Vallavolikogu 29. novembri 2010. a määrus nr 8 „Külavanema statuudi kinnitamine“;
- 9) Valjala Vallavolikogu 24. aprilli 2007. a määrus nr 4 „Külavanema statuut“.

Aivar Aru
Vallavolikogu aseesimees